

2. Громова А.М., Мітюніна Н.І., Мартиненко В.Б., Ляховська Т.Ю. Підготовка акушерів-гінекологів: сьогодення і майбутнє //Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика». – Полтава, 2020. – С. 53-55.
3. Berman N.B., Doring S.J., Fischer M.R., Huwendiek S., Triola M.M. The role for virtual patients in the future of medical education. Acad.Med.2016;91(9):1217-1222.
4. Murphy S., Imam B., Whitehouse L. Twelve Tips for Utilizing Virtual Patients to Teach Professionalism. Med. Ed. Publish.2016; 5(3): 21.
5. Тарасенко К.В., Громова А.М., Нестеренко Л.А. Викладання акушерства і гінекології в сучасних умовах//Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика». – Полтава, 2020. – С. 213.
6. Громова А.М., Мітюніна Н.І., Мартиненко В.Б., Кетова О.М., Шафарчук В.М. Підготовка студентів в умовах реформування системи охорони здоров'я //Матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти». – Полтава, 2021. – С. 75.

ПРОБЛЕМА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-РОЗВИВАЛЬНОГО НАВЧАННЯ У ФОРМАТІ СУЧАСНОЇ МОДЕЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Гурай Л.П.

Фаховий медико-фармацевтичний коледж Полтавського державного медичного університету

Висвітлено концепцію модернізації української освіти. Проаналізовано досвід вітчизняної професійної підготовки здобувачів освіти, необхідність переходу на новий тип освітніх стандартів.

Ключові слова: концепція модернізації української освіти, формування професійних компетентностей, пізнавальна діяльність, інтелектуальне мислення.

This article look into the concept of modernization of Ukrainian education. Analyzes the experience of professional training in Ukrainian universities, the need for a transition to a new type of educational standards.

Key words: concept of modernization of Ukrainian education, formation of professional competencies, cognitive activity, intellectual thinking.

Суспільно-політичні й соціально-економічні перетворення сприяють входженню українського суспільства в загальноосвітній освітній простір, де нині динамічно розвиваються напрями навчання, орієнтованого на формування глобально компетентного й конкурентоздатного професіонала. Час вимагає інтелектуальних знань, універсальних за своєю природою, що широко застосовуються в житті, які є квінтесенцією освітнього результату у вигляді набору інтелектуальних якостей, умінь, механізмів внутрішньої саморегуляції. Потреба сучасного суспільства в особі, яка має такі якості, відбивається в концепції модернізації української освіти, яка вказує на необхідність переходу на систему освіти, порівнянну зі світовими стандартами. Завдання професійної підготовки зближуються із завданнями розвитку особистості.

Входження України у світовий освітній простір вимагає створення стійкої системи освіти з орієнтацією на загальноосвітні тенденції й норми. У зв'язку з модернізацією української освіти на компетентнісній основі й переходом на новий тип освітніх стандартів зростає актуальність включення завдання науково організованого інтелектуального розвитку до процесу формування професійних компетентностей майбутнього спеціаліста. Згідно з новими стандартами освіти в перспективах "нової школи" – оволодіння культурою мислення, здатність аналізувати світоглядні соціально й особисто значимі філософські проблеми, уміння вибудовувати логічно усну й письмову мову, здатність використовувати навички публічної мови, ведення дискусії й полеміки. Таким чином, вищу освіту XXI ст. вітчизняне освітнє законодавство орієнтує на якісно новий рівень розвитку навчання, погодженого з процесами інтелектуалізації.

Та чи готова сучасна вища школа до переходу суспільства на новий рівень розвитку, який вимагає підвищення відповідальності за навчання мислячих громадян, які вміють розв'язувати проблеми і робити позитивний внесок у життя громадянського суспільства?

І вітчизняні, і зарубіжні концепції розвивального навчання доводять, що знання, уміння, навички не є остаточною метою, а лише засобом розвитку, який спрямований на вдосконалення мислення учнів. Цей вид освітнього процесу характеризується педагогічною дією, спрямованою на формування особи учня, його інтелектуально-емоційної культури, уміння бачити світ із позиції множинної перспективи, володіння методами мислення й дослідження, наполегливості в пошуку рішень, відкритості для нової інформації й інших ідей, уміння співвідносити свої знання з конкретною дійсністю, поваги до думок інших, прагнення до істини, інтелектуального зростання, відмови від упередженості й суб'єктивності, незалежності у визначенні власної позиції, самоконтролю, стимулювання саморозвитку.

Наступна загальна основою – діяльний характер навчання, коли навчальний процес розглядається як активна пізнавальна діяльність студента, що забезпечується рефлексивним мисленням і рефлексивною свідомістю. Це необхідна умова якісної освіти, про що свідчить модель ефективної організації навчання в американській вищій школі, яка стабільно утримує лідируючі позиції у світових рейтингах.

Отже, якість професійної компетентності сучасного фахівця залежить від рівня його інтелектуального розвитку й вихованості.

На жаль, у педагогічній дійсності гуманітарні технології, покликані забезпечити професійно-особистісне зростання суб'єктів навчання, найчастіше використовуються як сукупність окремих тактичних прийомів без урахування особливостей процесу формування інтелектуального мислення, що потребує тривалої системної роботи в аспекті когнітивної й метакогнітивної діяльності.

До видів навчальної роботи, які формують особистісні риси, необхідні професіоналу в умовах інформаційного суспільства, належить пошуково-дослідницька діяльність студентів. У контексті інтелектуально-розвивального навчання, науково - дослідницька робота студентів – це один зі шляхів, що веде до загального розвитку й саморозвитку майбутнього спеціаліста і здійснюється на рівні методично продуманого, багатопланового, багатостороннього процесу, необхідного як функціональний простір для розвитку інтелектуальних здібностей студентів.

Від кращих зразків світової освітньої практики дослідницька робота студентів українських ЗВО відрізняється тим, що її розглядають, згідно з адаптаційною моделлю навчання, лише як одну з форм організації освітнього процесу і спосіб підготовки до професійної діяльності.

У руслі нової парадигми розвитку необхідні нові професійні компетенції й перебудова, навіть не стільки педагогічного інструментарію, скільки педагогічного мислення, що розвивається на базі рефлексивних практик.

Оглядаючи перелічені напрями, ми неминуче зіштовхуємося з тим, що проблема вищої освіти пострадянського простору полягає в тому, що на досить широкому полі дослідницького інтересу до моделі професійного розвитку у вищій освіті пострадянського простору дидактичні цілі в галузі дослідницької роботи студентів мають декларативний характер і інтелектуально-розвивальне навчання не знаходить відображення у змісті навчання майбутніх спеціалістів. Мова йде про продуктивне функціонування дидактичної системи, що забезпечує трансформаційні процеси в руслі дослідницької роботи студентів: установка на високоморальний інтелект як основу особистості; освітні завдання в аспекті навчання методом розумової діяльності для самостійного здобування знань; студентоцентрикований підхід; визнання головним інструментом засвоєння знань не пам'ять, а критичне мислення; психологічний критерій навчальних програм як регулятор механізмів інтелектуального зростання; педагогічний супровід, підтримка і творча співпраця з учнями; засади активного мислення як основа діяльності. Набуття здатності до продуктивної інтелектуальної діяльності залежить від характеру навчання, що має забезпечувати формування інтелектуальних механізмів раціонально організованої аналітичної діяльності; свідомого підходу до розумового процесу, розвитку внутрішньої потреби у використанні інтелектуальних процедур як способу діяльності; використання переваг колективного процесу мислення.

Проблема навчання інтелектуального мислення на рівні системи вищої школи ще не стала об'єктом широкого теоретико-методологічного обґрунтування, не вийшла в практику. Навчання здобувачів освіти якісно мислити взагалі розглядається дослідниками як процес участі студентів у інтерактивних дослідницьких видах діяльності, хоча вони є продуктивними лише в тому разі, якщо в них сформований комплекс базових інтелектуальних умінь. У науковій літературі недостатньо представлено етап роботи формування базових прийомів розумової діяльності, на якому студенти озброюються інструментарієм раціональної розумової діяльності, знанням і досвідом його застосування. Отже, випадає технологічна ланка першого циклу освоєння розумових умінь.

Тому вкрай необхідно акцентувати цілеспрямований, організований систематично здійснюваний процес, що веде до якісної зміни в структурі особистості - посилення самостійності, критичності й гнучкості мислення.

Необхідність розробки початкового етапу як основа досягнення позитивного результату підтверджується педагогічною реальністю з численними прикладами несформованості в студентів належного рівня інтелектуальної компетентності. Оскільки зміст навчання передбачає систему логічних прийомів мислення, необхідні роботи з планованими предметними знаннями, викладачі не вважають їх предметом спеціального засвоєння в процесі навчання, хоча можуть указати ті розділи, які представляють складний у розумовому відношенні матеріал.

Основний розрахунок робиться на стихійний шлях засвоєння раціональних способів мислення, що є помилкою, з погляду когнітивної теорії. Досвід роботи зі спрямованого навчання студентів методам інтелектуальної діяльності має локальний характер, коли передові методики застосовуються лише окремими викладачами, що не розв'язує проблему в масштабі масової освіти.

Як зазначає низка авторитетних дослідників, проблема навчання, яке розроблено й організовано так, щоб включити учнів до активної діяльності з метою розвитку їхнього ментального досвіду, може бути розв'язана за наявності проекту цілісної діяльності, що забезпечує підвищення рівня інтелектуальної підготовки учнів. Ця обставина є головною причиною невідповідності якості вітчизняної освіти в цілому передовим міжнародним нормам. Необхідне перенесення акценту на цілеспрямовано організований, планомірно й систематично здійснюваний процес, що веде до якісної зміни в структурі особистості (посилення самостійності, критичності та гнучкості мислення).

Незатребуваність моделі професійного розвитку означає нереалізованість дидактичного закону єдності навчання й розвитку, отже, і є поясненням нинішніх і, можливо, майбутніх проблем вищої школи.

Список використаної літератури

1. Немов Р. С. Психологія: Учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений: В 3 кн. – 4-е изд. – М.: Гуманит. Изд. Центр ВЛАДОС. – Кн. 2. Психология образования, 2004. – 606 с.
2. Современные образовательные технологии: учебное пособие; под ред. Н.В. Бордовской. – М.: Кнорус, 2011. – 432 с.
3. Тряпицина А.П. Построение содержания дисциплины «Педагогика» в контексте стандарта высшего профессионального образования третьего поколения //Педагогика. – 2010. – №5. – С.95- 102.